СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXI. Число 77. Джерзи Сіті, Н. Дж., понеділок, 2. цвітня, 1923. VOL. XXXI. No. 77. Jersey City, N. J., Monday, April 2, 1923. THREE CENTS

РУХ ЗА ПІДВИШКОЮ ЗАПЛАТИ ПРЯДАЧІВ ШИРИТЬСЯ

БОСТОН, Месечузетс, 30. марта. — Рух за підбільшуванием робітничої заплати по сукняних та бавовняних фабриках поширився так значно, що нині можна сказати, що з цілої Нової Англії одні фабрики у Фол Ривері та Ню Бедфорді осталися позаду руху.

Навіть щодо фабрикантів у Фол Ривері, сподіються, що вони предложать 12 і пів проценту підвишки своїм робітникам на конференції з представниками юнії „Обеднаних Текстильних Робітників в Амернці", яка мае відбутися в найблизчий понеділок. Колиб так робітники з Фол Ривера, котрих там є коло 36,000, добули підвишку, то й 24,000 робітників з Ню Бедфорда певно не довго будуть ждати на підвишку для себе.

Зі стейту Ровд Айленд доносять про оголошение підвишки ткалняним робітникам в ріжних місцевостях ріжними підприємствами. Нинішні оповістки обіймають разом коло 14,000 робітників.

ПІДВИШКА ЗАПЛАТИ ПОЗА НОВОЮ АНГЛІЄЮ

ПАСАІК, Ню Джерзі, 30. марта. — фабриканти вовняних фабрик сього округа злучені в так звану промислову раду пасайських вовняних фабрикантів, оголосили підвишку всім робітникам, занятим в їх фабриках. Підвишка виносить 10% (себто одну десяту) дотеперішньої заплати та обовязує від 30. квітня. Оповістка відноситься до яких 12,000 робітників..

НОВА ДУМКА ПРО ВИБУХ НА ВОЛ СТРІТІ В НЮ ЙОРКУ

ЛОС АНДЖЕЛЕС, 30. марта. — Бувший „евангелист" Герберт Вилсон, котрий вже був засудженний на вязницю за рабунок почти та вбийство, виступив зі сензаційними зізнаниями про вибух динаміту на Вол стріті в Ню Йорку дня 17. вересня 1920. року, через котрий погибло 39 осіб. Каже він просто, що се він зробив бомбу, та що до сього замовили його люди, які хотіли при її помочи обрабувати банк. Він лучить справу з Максом Вольфом, котрого свого часу арештувала варшавська поліція яко запідозреного в киненню бомби; каже Вилсон, що він пізнав по фотографії Вольфа, що се Вольф замовив в нього бомбу.

Директор слідчого бюра департаменту судівництва у Вашінгтоні заявляе, що на його думку ціла історія Вилсона видумана.

СТРАЙК МАЙНЕРІВ В КЕНТАКІ

МЕДИСОНВИЛ, Кентакі, 30. марта. — На основі зарядження від уряду окружної юнії 5,000 майнерів сього округа зложить в суботу своє нарядде та перерве працю на так довго, поки властителі копалень не підпишуть з юнією нову умову.

Страйк обхопить коло 40 копалень. Окружна юнія заявляе, що вона мае гроший досить та що майнери можуть видержати довший страйк.

Копальні в Вест Верджінії, яким теж вийшов контракт з юнією, заключили з нею тимчасову угоду і там страйку не буде.

ПОКИДАЮТЬ КУ-КЛАКС-КЛЕН

ІНДІЯНОПОЛИС, Індіяна, 30. марта. — Слідком за недавною виборчою невдачою Ку-Клакс-Клена почали діяльні політики покидати організацію.

Лоренс Лайонс, голова стейтового републиканського комітету, оголосив публично заяву, що він виступив з Ку-Клакс-Клена, до якого приступив був яких шість неділь тому назад. В своїй заяві називае він сю організацію неамериканською.

НОВЕ АМЕРИКАНСЬКО-ЯПАНСЬКЕ ПОРОЗУМІННЄ

ВАШІНГТОН, 30. марта. — Злучені Держави погодилися з Япаном, щоби вважати угоду межи Ленсінгом та Ішії за неіснуючу.

Згода ся була заключена дня 2. падолиста 1917. року; в ній Злучені Держави признали, що Япан мае „спеціяльні інтереси" в Китаю. На основі сеї угоди Япан опісля добився віддання собі китайської провінції Шантунга зі 40 міліонами китайського населення, що викликало поважне обурение серед Американців так на Япан, як і на уряд Вилсона.

На основі нової угоди стара угода мае перестати обовязувати, а її місце мае заняти так звана угода девяти держав, яка була заключена на вашінгтонській конференції для обмеження морських зоружень, а котра гарантуе територіяльну ненарушимість китайської території.

СОЦІЯЛІЗМ В ЮКАТАНІ

МЕРІДА, Юкатан, 30. марта. — Др. Альфред Паласіос, професор університету в Буенос Айрес, котрий приїхав сюди на запросини соціялістичного уряду Юкатану, заявляе, що на його погляд правління сього уряду є великим доспіхом. На доказ сього професор вказуе на стейтові зелізниці, аграрні реформи, заведение публичного шкільництва та економічну організацію робітництва.

Доспіхи уряду професор пояснює тим, що провідники уряду не бавляться теоріями, але стараються розуміти душевні, історичні та настроеві стримління населення.

З ПРОЦЕСУ ПРОТИ КОМУНІСТІВ

СТ. ДОСЕФ, Мишиген, 30. марта. — Обжалований за злочинну пропаганду комунізму Вілием Фостер зізнавав нині далі цілий день. Він перечив, буцімто він належав до американської комуністичної партії, але признавав, що ціллю його політичної акції було поваленне теперішньої форми правління в Злучених Державах. Запитаний про ролю насильства в перевороті, він не давав ясної відповіди.

У. Н. СОЮЗ

ПРИЙМАЄ В ЦВІТНІ, МАЮ І В ЧЕРВНІ, 1923, НОВИХ ЧЛЕНІВ, СТАРШИХ І МАЛОЛІТНИХ, БЕЗ ВСТУПНОГО.

УРЯДНИКИ ВІДДІЛІВ І ЧЛЕНИ ТА ЧЛЕНКИНІ У. Н. СОЮЗА, ВИКОРИСТАЙТЕ СЮ НАГОДУ І ПРИЄДНУЙТЕ ЗА СЕЙ ЧАС ЯК НАЙБІЛЬШЕ НОВИХ ЧЛЕНІВ І ЧЛЕНКИНЬ, А ТАКОЖ ДІТИЙ!

ПОДБАЙТЕ, ЩОБ ЗА СЕЙ ЧАС У. Н. СОЮЗ ДІЙСНО ЗРІС ЗНАЧНО В СИЛУ ЧЛЕНІВ І МАЙНА ДЛЯ ДОБРА І СЛАВИ УСЬОГО ЧЛЕНСТВА І УКРАНСЬКОГО ГРОМАДЯНСТВА В АМЕРИЦІ.

ВІДДІЛИ МОЖУТЬ СІЙ АКЦІЇ ПОМОГТИ ТАКОЖ І ВІДПИСАННЄМ ВСТУПНОГО У СЕБЕ.

ТОЖ ДО ДІЛА. НЕХАЙ ДЕНЬ 1-ого ЛИПНЯ ВИКАЖЕ ВЕЛИКИЙ ЗРІСТ У. Н. СОЮЗА!

АМЕРИКАНСЬКИЙ УРЯД ВОЗЬМЕ НЕОФІЦІЯЛЬНО УЧАСТЬ В КОНФЕРЕНЦІЇ ДЛЯ БЛИЗЬКОГО СХОДУ

Як при попередних конференціях в справі Близького Сходу (передної Азії), так і тепер, на случай відновлення переговорів межи аліянтами та Турками, американський уряд возьме півофіціяльну участь в конференції. Представляти його будуть в Лоазні американський амбасадор Чайлд, посол Ґру та контрадмірал Марк Бристол.

СИН СУДДІ АРЕШТОВАНИЙ ЗА СПРОНЕВІРЕННЄ

В Ню Йорку арештовано в четвер Фреда Орлейді, 43-літного аґента 5-та 10-центових крамниць Мекрорі; йому закидують, що він втікае перед судом, обжалований в Пенсильвенії за спроневіренне яких 2 тисячі долярів, зібраних ним в характері податкового урядника. Батько арештованого є членом найвисшого суду стейту Пенсилвенії.

ЗА ПЕРЕСТУПЛЕННЄ ЗАКОНА ПРО ВІДШКОДОВАННЄ РОБІТНИКІВ

Нюйорський стейтовий судя у Бронксі наложив по 500 долярів грошевої кари на двох контракторів за те, що вони не подбали за обезпеченне своїх робітників. При ведених ними будовах случалися ріжні випадки, а покалічені робітники не могли стягнути з контракторів ніякого відшкодовання, бо контрактори не виконали стейтового закона про відшкодованне робітників та не заобезпечили своїх робітників в законний спосіб.

НОВА ШКОТІЯ ПИГОТОВЛЯЄТЬСЯ ДО ВЕЛИКОГО СТРАЙКУ

Ціла Нова Шкотія вірить, що з днем 1-ого квітня с. р. справді прийде до великого страйку вуглевих та зелізних робітників, як се були заповіли їх юнії. Політична власть приготовляється заздалегідь до зломання страйку силою.

ЧЕТВЕРО ПОТОНУЛО ЧЕРЕЗ ПЕРЕВЕРНЕНУ ЛОДКУ

Наслідком бурі перевернулася в заливі коло Елизабет Сиґті, у Верджінії, лодка, на якій їхало 9 людий. Четверто з них погинуло, а решту вратував переїзджаючий парохід. Коли парохід ціплив до лодки, всі розбиті моряки лежали без памяти на верху покладового домка. Пятьох з них вдалося ще відтерти; а чотирох замерзло на смерть.

ПОЖАР ВІДКРИВ ГОРАЛЬНЮ

В Ню Гейвен, Конектикат, займився був ґараж для автомобілів. Підчас пожару заввважала поліція, що з огню добувається підозріла синя полумінь. Зацікавлена тим, а ще більше сильним вибухом, що случився підчас пожару, вона стала досліджувати пожар близче та відкрила, що причиною пожару було спаленне алькоголю, зложеного в складі під землею. Тут вона відкрила теж велику потайну горальню та великі збірники трунків. Властитель ґаражу пропав без вісти.

КАНАДА СПОДІВАЄТЬСЯ 100.000 НОВИХ ПОСЕЛЕНЦІВ

До Канади прибуде сього року сто тисяч нових поселенців, запевнює домініяльне іміґраційне бюро. З того числа 70 тисяч поселиться в Саскечевані.

Року 1922 прибуло до Канади 58 тисяч іміґрантів, а сього року їх число подвоїться.

Дня 17 марта с. р. приїхало до Винипеґу з Европи 200 іміґрантів, а се: — з Голяндії, Галичини, Швеції, Норвегії і Німеччини.

ТВЕРДА ГОЛОВА

Всі лікарі шпиталя св. Івана на Лонґ Айленд подивляють велику житеву силу Осипа Яделця, котрого минувшого вівтірка зарубав один Павло Балуцкий сокирою в голову. Мимо глибокої рани, Яделець пішов до шпиталю пішком, а після того, як лікарі обвязали йому голову, він не хотів лишитися в шпитали, але пішов, знов пішком, до найблизшої поліційної стациі, щоби внести жалобу на свого противника. Лікарі ручать, що людини такої сильної конструкції ще не стрічали.

ПОВСТАННЄ В БРАЗИЛІЇ

В бразилійськім стейті Ріо Гранде до Суль вибух революційний рух, який обхопив цілий стейт та перенісся подекуди на сусідні. Повстанці добули вже кілька важних точок. Війска федерального уряду уступати без битви.

БУРЖУАЗНІТЬ

Реґістраційний виділ фондової біржі в Москві вазначив, що між постійними відвідувачами біржевих зібрань найбільше буває членів російської комуністичної партії, які ніде не служать, але проте переводять великі операції. В днях 21. і 22. лютого біржеві зібрання відвідало 238 людий, які леґітимувалися своїми партійними білетами.

КІЛЬКО КАНАДІЙСЬКІ ФАРМЕРІ ЗАПЛАТИЛИ ДОХОДОВОГО ПОДАТКУ

ОТТАВА, Онтеріо, столиця Канади, 19. марта. — Нині пополудні міністер фінансів В. С. Філдінґ заявив в парляменті, що за минулий рік канадійські фармері заплатили $1,324,693 доходового податку. Всього доходового податку заплачено було $78,684,354. З того виходить, що фармері платять дуже маленьку часть доходового податку,

ВАРШАВСЬКО-ВОЛИНСЬКИЙ ПРАВОСЛАВНИЙ МИТРОПОЛИТ

Православний синод, який недавно відбувся у Варшаві вибрав митрополитом православної церкви в Польщі архієпископа волинського й кремінецького Діонизія. Ухвалено получити волинську і варшавську дієцезію в одну. Митрополитови православної церкви в Польщі надано титул варшавсько-волинського митрополита всеї православної церкви в Польщі. Польський уряд згодився на сі рішення й обіцяв звернутись за посередництвом польського посла в Царгороді до тамошнього патріярха, щоб поблагословив митрополита Діонизія. Митрополит вертається в Кремінець, щоби ждати на благословіння патріярха, після якого прибуде у Варшаву на своє нове становище.

Слід завважити, що митрополит Діонизій теж має славну польонофіла. Його імя було на лісті ч. 22 („бельведерчиків") підчас виборів на Волині.

Недавно він до того ще й відправив благодарственне богослуженне з приводу забору Польщею західних українських земель і вислав польському правительську ґратуляційну телеграму.

Привик служити опришкам царським, тепер служать ляцьким.

АНГЛІЙСЬКИЙ ТИЖНЕВИК В ПРАЗІ

З початком марта почне в Празі виходити новий англійський тижневик „Центральний Европейський Огляд", посвячений питаниям внутрішньої і зовнішньої політики середньо-европейських держав.

НАЙБОГАТША НАФТОВА КЕРНИЦЯ В СВІТІ

В місцевости Ля Роа у Венесуелі, в південній Америці, проверчено нафтову керницю, яка дае 120,000 бочок на день. Кажуть, що ще ніколи в світі не відкрито керниці, якаб давала тільки нафти.

ЛЕНІН ВМИРАЄ

ПО СМЕРТИ ЛЕНІНА ЛЕОН ТРОЦЬКИЙ МАЄ БУТИ ВІЙСКОВИМ ДИКТАТОРОМ НАД ПОКІРНИМИ МАСАМИ.

ЛОНДОН, 30. марта. — Телеграфічне бюро Ексчендж Телеґреф Компені передае телеграму шведського дневника „Свенска Даґбладет" із Стокголму, столиці Швеції, яка повідомляє з Гелсінгфорсу, столиці Фінляндії, що голова большевицького „совнаркома" (совета „народніх" комісарів) Володимир Улянов (Микола Ленін) вмирає.

Ся вістка, яка дісталась до Ґелсінґфорсу довірочною дорогою, сповіщае, що параліж з лівого рамени і ноги шириться на усе тіло.

Ся депеша рівночасно повідомляє, що по смерти Леніна буде утворена на Кремлі в Москві ВІЙСКОВА ДИКТАТУРА під проводом міністра від війни Леона Троцького, який дістане до помочі 4 або 5 товаришів диктатора.

СПРАВА УЧАСТИ МОСКОВСЬКИХ БОЛЬШЕВИКІВ В ЛОЗАНСЬКІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ

ПАРИЖ, 30. марта. — Аліянтські дипльомати розважують тепер питанне, чи запросити московських большевиків на дальшу близкосхідну конференцію, яка мае зачатися в Лозані, у Швайцарії, за три тижні.

Деякі вказують на непотрібність присутности большевиків з уваги, що Турки згодились на розвязку питания про Дарданелі і Босфор, о які найбільше могло ходити Росії (?!!). Одначе кажуть вони, що противити-муться участи Москалів, якщо Москалі або Турки будуть о се просити.

БОЛЬШЕВИЦЬКИЙ ВЦИК ПОКОРИВСЯ І ПОМИЛУВАВ АРХИЕПИСКОПА ЦЕПЛЯКА

МОСКВА, 30. марта. — Нині була нарада ВЦИК-а (Всеросійського Центрального Ісполнительного Комітету) під проводом голови Калініна у справі помилування римсько-католицького архиепископа Цепляка і його ґенерального секретаря Бучковича, яких в понеділок засудив „революційний" трибунал на кару смерти за спротив большевицькому „урядови", коли він ограблював церкви з дорогоцінностий.

По нараді ВЦИК рішив, що признае помилуванне архиепископови Цеплякови і зміняе йому кару смерти на 10-літню тюрму у відокремленню, але Бучковича не помилує, з уваги, що він був також тайним агентом польської держави і шпіонував для неї.

Також заявив ВЦИК, що признасть помилуванне і зменьшить їм час тюремної кари.

З нагоди того рішення тутешня большевицька газета Правда протестуе проти того, що другі держави вмішуються до „внутрішних" справ „Росії". Зокрема каже вона, що польський премієр Сікорський нехай не думає, що большевицький ВЦИК його настрашився і тому помилував польського архиепископа, що він грозив большевицькому „урядови", що буде відповідати за наслідки свого вчинку.

ПОЛЬСЬКИЙ МІНІСТЕР ЗАГРАНИЧНИХ СПРАВ В ІТАЛІЇ

МЕДІОЛЯН, Італія, 30. марта. — Італійський премієр Муссоліні мав нині довшу розмову з польським міністром заграничних справ ґрафом Скршинським.

Вони обговорювали політичне становище й економічні питання, які обходять Італію і Польщу.

В тутешніх урядових кругах заявляють не урядово, що сі сходини можуть мати практичний корисний вислід.

ЖИТО З РОСІЇ ДЛЯ РОБІТНИКІВ В РУРЩИНІ

ГАМБУРҐ, Німеччина, 30. марта. — Сюди причалив нині перший пароплав з Ревалю, столиці Естонії, який привіз набір жита в дарі для німецьких робітників в Рурщині від Росіян.

Набір виносить 1,400 тон. По виладованню його сейчас відішлеться зелізницею в Рурщину.

ВИМИРАЮЧИЙ НАРІД

ПАРИЖ, 30. марта. — Статистика з минулого року виказуе, що населенне Франції далі постепенно зменьшується.

В 1921 році померло у Франції 696,000 осіб, а в 1922 лише 689,000, значить вмерло о 7,000 меньше, одначе дітий народилося в 1921 році 813,000, а в 1922 році 759,000, значить народилось їх меньше аж о 54,000.

Се що смертельність упала лиш ео 7,000, а число уродин аж о 54,000, виказуе, що страта франції в населенню лише за один рік виносить 47,000.

Ся страта є постійна і вона більшає. В сьому небезпека для французького народу.

МАДЯРСЬКЕ КАМІННЄ ДЛЯ АЛІЯНТСЬКОЇ МІСІЇ

БУДАПЕШТ, столиця Мадярщини, 29. марта. — До міста Кескеме приїхала аліянтська місія шукати за скритим оружем. Її привитала публика ворожими окликами. Місія обіцяла, що забереться і віділала автомобілями, але публика попрощала ще місію камінем, вибиваючи в автомобілях всі вікна.

ВЖЕ ХОТЯТЬ ПЛАТИТИ ЧАСТЬ ДОВГУ

МОСКВА, 28. марта. — Большевицька газета Правда пише, що большевицький „уряд" готовий сплатити часть довгів Америці, як Америка схоче з ним вести торговлю.

ПРОТИ-ЖИДІВСЬКІ ДЕМОНСТРАЦІЇ В БУКАРЕШТІ

БУКАРЕШТ, столиця Румунії, 31. марта. — Румунські студенти напали на тутешний жидівський театр і брутально побили 45 осіб, споміж акторів і публики.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА.	
Three cents the copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates.		В Джерзи Сити і загранишно.	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1888 Montgomery.
За оголошення редакція не відповідає.
З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

КАМЕНЕЦЬ ПОДІЛЬСЬКИЙ І МОСКВА.

В Каменці Подільському засудили московські большевики 84 Українців, людий праці, на розстріл за се, що вони хотіли і працювали, аби Україна була вільною державою.

Для сих нема пардону, бо вони звичайні люди. Большевики називають їх буржуями, але большевики радше буржуї в порівнанню з ними, бо вони нічого не мали крім життя і те віддали для рідного краю, а большевики мають усе, чого захотять. Сих сіроманців московські наїзники розстріляють на землі українській. Ніхто за ними не вставиться, бо се не пани. Ані большевики їм життя не подарують, бо се не пани, а вони тільки панам дарують і на розказ панів.

Покотяться голови козацькі за се, що хотіли козацькому краєви вільности, вільности української. Се великий злочин проти білокаменної Москви і за се вона несе смерть усім на Україні, що не бють поклонів на північ.

Та не покотиться голова польського архиепископа Цепляка. Бо се не простий чоловік; не простий борець за вільність рідного народу; не Українець. Се пан, буржуй. За ним стоїть панський уряд Польщі і йому волос з голови не спаде. Пани не позволять, а большевицькі комісарі тее знають. Вони віддають, що що пан то не хам і відповідно до того приміняються. Пана пошанують. Всю честь йому віддадуть, а як прийде кому житте відібрати, то є на се простий народ. Вони простих людий вбивають на тисячі. За се їм ніхто нічого не скаже. Тож пощо їм мати клопоти з одним паном. Ліпше пана лишити і ласку мати в других панів.

Бо комісар комісарем. Слуга він панський, чи він слуга царя чи большевицького „уряду".

В тому комісарстві загубився большевизм, комунізм і соціялізм.

Забудиться до решти і все те, що він натворив.

ПІДВИШКА ЗАПЛАТИ ТКАЛНЯНИМ РОБІТНИКАМ В НОВІЙ АНГЛІЇ.

Від кількох днів телеграфи з ново-англійських стейтів не втихають. Як відомо, Нова Англія се осередок американського ткалняного промислу. Телеграмиж день в день доносять про підвишку заплати робітникам сього промислу. Наперед донесено про підвишку заплати робітникам вовняних фабрик, а зараз за два-три дні про підвишку в бавовняних пряділнях. Змістом сі донесення майже однозвучні: всюди підносять заплату о одну осьму дотеперішньої заплати, всюди підвишка має обовязувати від кінця квітня, всюди підвишку зарядили фабриканти самі. Се все факти досить замітні, щоби їм близче приглянутися.

Наперед, щодо самої висоти підвишки, то вона безсумнівно робітникам належиться. Ткальняний промисел здавна мав чорну славу через недоплачування робітників, в ньому занятих. Після рапорту (звіту) федерального бюра робітничої статистики, пересічний тижневий заробок робітника в ткалнянім промислі в Новій Англії виносив в 1914. році 13 долярів 88 центів, — сума очевидячки не вистарчаюча на людяний прожиток. Навіть, як війна піднесла загалом зарібки всіх робітників в Америці, заплата ново-англійських ткалняних робітників осталася застрашаючо низька; вона виносила в 1920. році всего 39 долярів 33 центи, — знов сума, невистарчаюча на удержанне робітничої сім'ї. В 1922. році зійшла знов до 32 дол. 96 цнт. Се все пересічні зарібки, які дістається через поділ суми всіх зарібків через число всіх робітників. Така пересічна заплата не дає повного образу зарібків, бо вона закриває те, що формани та наставники побирають більші заплати, а другі знов робітники нераз значно менчі. Так, приміром, в 1922. році нефахові робітники ткалняного промислу побирали навіть по 20 долярів в тиждень, себто суму, яка не вистарчає навіть на удержанне не то родини, а одної особи. Коротко кажучи, зарібки в ткалнянім промислі виказували болючі недостачі та вимагали далеко йдучих змін.

Та зміни були неможливі так довго, поки робітники промислу були незорганізовані, поки ті організації, які існували, були немічні через неустаючий наплив нових робочих рук з Европи. Допера як війна та нові імґраційні закони поставили таму для потока нової іміграції, та як робітничі юнії скріпилися, прийшов час на поправу відносин в ткалнянім промислі. Юнія „Обєднаних Ткалняних Робітників в Америці" добачила, що хвиля добре надається на поставлення домагань підвишки заплати робітникам сього, відай найбільше недоплачуючого промислу. Через якийсь час ходили чутки, що підприємці з Фол Ривера, які таке домагання дістали, не згодяться, та викличуть робітників на довгий страйк. Остаточно, однак, фабриканти понюхали письмо носом і, хоча одного дня заручили собі видержати до кінця, на другий день заявили охоту до загоди. За сею здачею пішли зараз другі осередки; почався загальний відступ підприємців. Вони бачуть, що робітники є панами ситуації, що робочих рук мало, та що тепер робітники можуть диктувати ціни.

Чи робітники вдовіляться предложенням фабрикантів, тепер вгадати тяжко. Всеж таки робітники вже віднесли поважну побіду. Завдячувати її можуть з одної сторони своїй силі, своїй організованости, а з другої сторони добрій тактиці їх юнії, яка вибрала відповідну хвилю до удару та поставила противникови домагання тоді, коли він його відкинути не може.

ПРОМОВА НІМЕЦЬКОГО КАНЦЛЄРА Д-РА КУНА З ПРИВОДУ ФРАНЦУСЬКОЇ ІНВАЗІЇ.

Одинайцятого січня французькі і бельгійські війська без виповідження війни увійшли в Німеччину й обсадили найбільш промислову німецьку землю, Порурє (Ruhrgebiet). Сталося се проти постанов верзальського мира і без участи та без явної згоди инших членів антанти, як осъ Англії, Італії та Америки.

Зважившися на цей дуже непевний і небезпечний крок, Франція голосила світови, що вона це робить тому, щоб добути собі т. з. воєнні репарації, бо в добрий спосіб вона їх не може від Німеччини дістати і що окупація Поруря має чисто економічний, технічний, а не політично-мілітарний характер.

Але поширюючи окупацію Французи поширили також її характер. Видають прикази німецьким урядникам, вимагають від них зломання присяги, яку вони складали свому правительству, замикають банки, арештують вірних Німеччині урядників і горожан, грабують і конфіскують німецьке добро, ставлять Німців перед свої воєнні суди (в час мира!), — допускаються злочинів аж до убийства і знущання над дітьми, жінками й старцями, — одним словом роблять те саме, що їх вихованці, Поляки, робили й роблять у Східній Галичині.

Німеччина розоружена, вона не може зі зброєю в руці здержати наїздника, вона провадить тиху боротьбу. Німці в Порурю не підчиняються і не слухають приказів Французів, — через те продукція краю паде, а разом з тим падуть надії Франції на великі добутки й користи з окупації Поруря.

Конфлікт доходить до найвисшої точки. Або Французи побачать, що шаблею вугля не добудеш і підуть на угоду з Німцями, або Німці, притиснені до муру, зважаться на якийсь крок розпуки, котрого нині ні предвидіти, ні обчислити не можна.

Щоби звернути увагу світа на цей рішаючий момент німецький канцлер виголосив в райхстагу дня 6. марця велику промову на тему французької інвазії. Це можна сказати історична промова, бо канцлер Куно являється в ній виразником думок і почувань цілого німецького народу (за виймком деяких комуністів), а його слова падуть немов акт обжаловання і немов пересторогu перед новою великою катастрофою.

Канцлер Куно почав від представлення, що Французи роблять в Порурю. Докладно описувати що й коли вони заняли не потрібував, бо в Німеччині кождий чоловік читає дневники і все добре знає. Він напровадив тільки найяркійші факти. Бурмистри Ессену, найбільш промислового міста в Німеччині, в якім єсть 300.000 фабричних робітників, тримали вісім днів в темній пивниці, котра мала тільки 18 кубічних метрів простору. Публіку в театрі, в якім грали „Короля Ліра" розігнали французькі вояки кольбами й нагайками, так що вона тікала без плащів на вулиці, де її дальше били та ногами доптали, навіть жінок і воєнних калік. Хорих у шпиталях повикидали на вулицю з ліжок так само бездомних з їх приютів, а дітий-сиріт із захоронок.

В Гельзенктрхен німецький поліціянт задержав авто, в якім їхали французькі офіцери, бо вони не мало приписаних лямп. За те ранили його смертельно, на цілий город наложили високу контрибуцію а будинок поліції обложили військом, поліціянтів розоружили й знущалися над ними. Населення проганяли з їх хат і місць побуту, не зважаючи на те, куди вони підуть і що з собою зроблять. Невинних і безборонних людий вбивали... За кождим таким фактом парлямент висловлював своє обурення такими словами як: „тьфу! Ганьба! Сором!" Але й сам канцлер не підбирав дипльоматичних зворотів. Почуття кривди й обиди брало верх над всякою формою. Він назвав Французів наїздниками, говорив про їх жестокість, про самоволю, про непогамовану сольдатеску, про терор, про брехливу пропаґанду про світову посіпак, шпіонів і провокаторів та питався, як те все може погодити з тим почуттем лицарства й лицарської чести, яким Французи хваляться. „Говорім ясно ний цілий світ знає, як Французи потоптали право народів, і яких злочинів вони допускалися, наймпро те знає цілий світ, щоби потім ніхто не казав, що йому це не було відомо. Ґрабіж добра і гроша, злочини проти здоровля і життя людського, се що з року 1923 робить „інжінерська місія" в Порурю нагадує трийцятлітну війну".

А висліди?

І тут починається друга частина великої промови канцлера Куна. Вислід такий, що Франція добула в Порурю від 11. січня до 5. марця 74.000 тон вугля, замісць 2100.000 тон, котрі булаб добровільно від Німеччини дістала. В Льотрінген замісць 100 великих гут працюе тільки двайцять, кокс у Франції подорожів в марцю в двоє, а фунт штерлінґів-коштує вже 78 франків замість 25, як коштував перше. Це пассива, бо активів покищо нема ніяких і мабуть ніяких не буде.

Третя частина промови канцлера Куна посвячена внутрішному положенню Німеччини, яке витворилося в наслідок французької окупації Поруря. „Німці зєдинилися, притихли партійні ворожнечі, в Порурю і робітники і властителі фабрик і ціле населення знає одно, що ворог кривдить їх, хоче їх позбавити волі, землі, добра і всі як оден чоловік стоять по стороні покривдженої держави і її правительства, всі витривають в пасивнім опорі, як що другого ставити не можуть.

Канцлер пригадав, що Німці виплатили до 30. вересня 1922 року 56 міліярдів золотом усяких відшкодовань і репарацій, цілого їх маєток зменьшився в такий спосіб до половини і що вони мимо того готові були до дальших виплат, але Французи замісць добровільних договорів вибрали дорогу грабіжи і насили, бо їм уже не ходить о репарації, тільки о те, щоб знищити німецьку державу.

Тому Німці повинні з усіх сил старатися тую державу підтримати, повинні обмежити люксус, підписувати золоту позичку і навіть не думати про капітуляцію.

Хоче Франція, щоби ми капітулювали, — казав канцлер Куно, то покажім їй непохитну волю не капітулювати, хоче нашої згуби, то покажім їй, що ми хочемо жити, бо це наше право, це наш обовязок супроти власного народу і проти світа".

Під конець промови висказав жаль, що світ байдужно дивиться на те, що роблять Французи в Порурю і що Німці стоять самі одні у важкій боротьбі за право і волю народів. **А всеж таки він вірить що розоруженої Німеччини оружєм не поборють, і що прийде час, коли чесне порозуміння рівноправних народів займе місце військового диктату".**

Промова ясна, сміла й енергічна зробила не тільки в райхстагу, але також в пресі і в цілім німецьким народі сильне враження, а сподіватися треба, що й за границею не пройде вона безслідно і що знайдеться ще в світі якась сила, котра спасе культуру перед злочинними намірами Пуанкаре і його прихлонників у Франції, Бельгії та в Польщі, бо світови доросший повинен бути мир від імперіялістичних інстинктів цеї кровожадної банди.

Н. М.

ПІД ВЕСНУ.

(З недрукованих віршів).

„Ой весно, весно та весняночко,
Що ти нам несеш, ясна панночко?
Що ти нам несеш за обновоньки,
Для лісів-лугів, для діброноньки?
Що ти нам несеш за даруночки
І веселочки й цвіт маруночки?"
„Ой несу я вам працю новую
На ланах-полях за діброною.
Вже впали сніги, ожили луги
Витягайте їх з повіток плуги.
Витягайте їх і станьте ви їх
На насущний хліб для дітий своїх.
Та забудьте ви про біду зими
Як нераз в морозі запливлись слізми.
Як не було що на обід зварить,
Як прийшлось дітий нагоро кормить.
Припинно мороз і втишу вітри,
Подарую вам подарунки три.
А що перший дар — сила сильная,
А що другий дар — праця пильная,
А що третій дар — то надії чар,
Що двигнете ви життєвий тягар."

Богдан Лепкий.

„РІДНА ШКОЛА" — ЦЕ ДЛЯ ВСІХ СПІЛЬНА МЕТА!

Гей, хто вірний Україні —
Ген від Сяну по Кавказ,
Стар чи молод, муж чи жінка,
Уряди вставайте враз!
Буде бій на всі застави,
Ще дібємся чести й слави!

Та не крісів, не гармати
Ви беріть з собою всі,
А візьміть любов горячу,
Щирі душі, нехитрі!
Бо любов до України
Піднесе всіх нас з руїни!

Як же стать до того бою? —
З вас питать-ме неоден.
— Лепту дай на Рідну Школу —
Станеш воїном в той день, —
Станеш оборонцем долі,
Що десь чине в чистім полі.

Всі в одну ставайте ласу —
Ліві, праві, ес-де-ка!
Уважайте: Рідна Школа —
Це для всіх спільна мета!
Хай пропаде вся крамола
Під прапором „Рідна Школа"!

И Ви, брати Американці,
Не забудьте Вітчини,
Покажіть, що Ви й за морем
Вірні все її сини!
Покажіть, що Ви думками
В кождім горю разом з нами!

Відречіться раз вечері
І пішліть оден доляр —
Бо для школи в нашім краю
Не абиякий то дар...
Бо за тую долярину
Освідомимо дитину!

А як в тім великім бою,
Що без кровопролиття,
Доведе нас Рідна Школа
До побідного кінця,
Зможе кождий з Вас сказати:
Я також „стріляв", мій брате!...

Ю. Ш.

БОРОТЬБА З ПОВСТАНЦЯМИ

Як видно з останніх совітських газет повстанчий рух на Україні й досі продовжується. В „Правді" за кінець лютого уміщено багато телеграм з Києва, Катеринослава й инших міст, які сповіщають про те, що державними політичними управителями переводиться „ліквідація бандитизму". 15. лютого в Білій Церкві розглядалась справа 76 учасників сквирського повстанського комітету. Вісім чоловік засуджено на розстріл. В катерослаському повіті відбулась сутичка між частиною державного політичного управління і загоном отамана Сови. В криворожському повіті підчас сутички з чекістами був забитий отаман Чорний Ворон, який недавно організував напад на секретаря українського Чека. Під Васильковом зявився повстанчий загін, який після сутички з відділами Чека відійшов в район Києва.

ЗА ЩО ЛЯХИ АРЕШТУЮТЬ!

На днях випущено на волю з золочівської тюрми о. д-ра Пелліха і тов. (акад. М. Дибайла, Прийму, Яремка, Шайногу, Нестора і Апонюка). Слідство ізза злочину по § 58. (головна зрада), яке велось цілих чотири місяці, не виказало очевидно обвинувачення ніякої вини! Карне донесенне повітової команди поліції в Радехові закинуло було о. д-ру Пелліхови, що в його бюрку найдено при ревізії якусь-там „ракету", мовляв „до підпалювання стирт збіжа". На ділі це був тільки звичайний бенгальський порошок. Коли на прилюдні слідства о. Пелліх зажадав предложення йому цеї ракети, щоб заденмонструвати перед слідчим суддею властиву ціль того порошку і переконати його про наглядну злобу і ложне донесення поліції, показалось, що ця знахідка в дорозі з Радехова до Золочева просто—пропавші Функціонар поліції твердить, що віддав ракету в суді; судовий возний тому перечить! Очевидно, „пропавші тільки тому, щобы о. Пелліхови не дати змоги внести проти командантa поліції донесення о надужитє урядової власти і обиду чести.

СТАРИЙ КРАЙ—ДО НОВОЇ ЗЕМЛІ В ДЕНЬ ВОСКРЕСЕННЯ ХРИСТОВОГО.

Кровава боротьба на гармати і багнети утихла, а почалася нова форма постійної, упертої боротьби за душу народу, за його мову, за святу його традицію, за його істнування. Це боротьба мирна, це боротьба за школу, за виховання наших дітий, надії всіх наших надій.

Ми, Українці, деб не жили на цілому просторі великої землі, мусимо усвідомити собі, що вся наша тяжість, вся наша сила, ціла наша будучина лежить в нашому старому рідному краю, облитім кровю і потом наших славних предків та незрівнаних сучасних наших героїв. Рівнож мусимо собі усвідомити що наша школа находиться тепер в ярмі. Ось цифри: у шкільному році 1911/12 було на области української Галичини 1537 польських народних шкіл, а в шк. р. 1920/21 було їх вже 1872, себто 335 шкіл більше. Натомісць українських народних шкіл було в 1911/12 шк. році 2612, зате в шк. р. 1920/21 вже лише 1930, себто 682 менше. Коли тепер зчислимо 335 нових польських шкіл, заложених зі шкодою нашого стану посідання і сих 682 українських знищених шкіл — то вийде страшна цифра, бо наша страта винесе 1017 шкіл лише за 2 роки 1920 і 21. Кілько стратили ми за два останні шк. р. 1921/22 і 1922/23, того ще досі циферно не можемо сказати. Сей стан буде ще чорнійший, коли звернемо увагу на число польських і українських кляс. З огляду на те, що українські школи є з правила одно і двоклянові, а польські більшеклясові, то виходить, що в шк. р. 1920/21 на 9,856 усіх кляс в Східній Галичині припадало 7,211 кляс на польські, а лише 2,645 кляс на українські школи, себто у нас 4,566 кляс менше. Це що до народних шкіл.

Справа середних шкіл в українській области Галичини представляється так: польських гімназій є 49 (одна дівоча і три філії) державних і 35 (19 дівочих) приватних.

В наслідок того, що найменше 170,000 українських дітий побирає науку в польській мові та більше ніж 320,000 українських дітий не побирає шкільної науки, або не знає, що це таке українська школа ведена в українському дусі — ПІВ МІЛІОНА неграмотної дітвори „за яких відповідає увесь український нарід, деб він не жив!

Що ми зробили, щоби зарадити цьому страшному лиху, цій очевидній загибели грядучого нашого покоління? Українське Педагогічне Товариство з великим трудом удержує заледво 18 народних шкіл із 4,028 дітьми, а загалом у всіх шкілах народних і середних У. П. Т. учиться округло 7,500 дітий. Значить, ми виконали заледво 1% того, що ми що найменше повинні були вже зробити. Ба й удержання цих не богатьох шкіл стоїть на дуже хитких основах.

Наше громадянство в старому краю, знищене довголітньою війною, виснажене данинами та контрибуціями, не може проявити такої жертвенности, яка є необхідна для виповнення страшних недостач спричинених на полі шкільництва.

Шукаючи порятунку — до когож звернемося, як не до Вас, дорогі Браття і Сестри? Виж наші рідні по крови, у кождого з Вас є хтось дорогий Вам в старомукраю. Чиж Ви лишите нас без помочі?

Подумайте, що хоробрі і завзяті Ірляндці лише завдяки постійній визначній матеріяльній і моральній допомозі своїх заморських братів і сестер зуміли виборони своїй батьківщині волю і незалежність супроти такої могутньої імперії світа, якою являється Англія. А Жиди? Вони-ж тут у Галичині економічно богато сильнійші, ніж ми Галицькі Українці. Та всеж таки не одиниці, як у нас, не десятки, але сотки жидівських приватних шкіл у Львові і в краю удержуються головно завдяки постійній визначній допомозі американських та канадійських Жидів, які виключно для тої цілі позасновували всюди, де живе більша скількість Жидів, місцеві комітети для збірок, а в Нюйорку центральний комітет „Міцийон Теце Тора (Мітет)" (Із Сіона сіяє наука) для збірок на жидівські школи в Галичині.

Чиж не могли би Українці вільної землі Вашингтона, Канади, Аргентини, Бразилії і т. п. заснувати такий Комітет на взір жидівського, щоби допомогова акція на Рідну Школу ішла систематично, постійно і обильно? Маємо надію, що наші заморські Брати і Сестри, розуміючи, що „Рідна Школа" — це в теперішний час наш одинокий ратунок від неминучої культурної загибели, розуміючи, що ця справа дуже негайна — заснують такі комітети „Рідної Школи" у своїх громадах, а центральні в місцях, які уважати-муть за найбільше до цього догідними та щомісячними жертвами допомогати-муть нам будувати рідний храм науки і виховання.

Та поки це станеться — вже тепер з нагоди надходячого Світлого Празника Воскресення Христового просимо по всіх усюдах щиро занятися збірками жертв під кличем:

„ПИСАНКА НА РІДНУ ШКОЛУ".

Хайже з проповідниць усіх церков без огляду на віроісповідання залунає голосний клич „на Рідну Школу"! Хайже по всіх вічах-мітингах, по всіх робітничих організаціях, по читальнях і инших товариствах, по школах, по фермах і взагалі всюди, де лише живе український нарід та гомонить українське слово, займуться щирі громадяне цею працею, хай звертаються до своїх і до чужих нам прихильних людий, а успіх буде певний.

Всі жертви просимо слати чеками (дрефтами) виставленими на нашу адресу: „Українське Педагогічне Товариство", Львів, Ринок 10, а платними в одним з американських банків, бо за такі чеки богато більше тут платять як за чеки платні в тутешних банках.

Ми відси посилаемо посвідки на всі одержані гроші. Хайже Світлий Празник Воскресення Христового, символ розкріпощення і освободження поневолених кляс і націй, одушевить нас одним великим горячим бажанням створити незрушимі основи Воскресення України, а це зробимо жертвуючи хто що зможе на „Рідну Школу".

В надії, що наш голос тривоги за наших дітий, за нашу молодь, за нашу будучність знайде щирий відгомін у благородних серцях наших заморських Братів і Сестер пересилаємо всім нашим заморським щиро-українське „Христос Воскрес!"

ГОЛ. УПРАВА УКР. ПЕДАГОГІЧНОГО ТОВАРИСТВА:
Гладишовський, голова. Іван Герасимович, за секретаря.
УКР. ПЕД. ТОВ-О, СЕКЦІЯ: РІДНА ШКОЛА:
Галущинський.

ПОМОЖІТЬ УКРАЇНСЬКИМ СТУДЕНТАМ В ЕВРОПІ

СПИС УКРАЇНСЬКИХ СТУДЕНТІВ ПОТРЕБУЮЧИХ ПОМОЧІ В ГАЛИЧИНІ:

1А Васіян Юліян, Філь., Львів.
2А Глинка Лев, прав, Львів.
11А Божик Степан, прав, Угнів.
15А Дранчук Гриць, філь., Коломия.
16А Попадюк Волод., філь., Коломия.
17А Ккотинецкий Тадей, Філ., Ярослав.
18А Якубівський Яків, мед., Збараж.
19А Стефанишин Петро, філь., Сокаль.
22А Данилюк Осип, філь., Коломия.
24А Гавацький Ярослав, техн., Станиславів.
26А Лавринів Юліян, техн., Станисл.
27А Литвинко Альфред, техн., Станис.
28А Сисса Осип, прав, Станиславів.
29А Карпінець Стаха, філь., Станисл.
30А Мучій Федір, мед., Буськ.
32А Ракочий Степан, філь., Ст. Самбір
33А Клапоущак Роман, філ., Коломия
34А Тимків Максим, мед., Львів.
35А Кушнір Мих., філь., Станиславів
37А иМськів Сем., мед., Перемишляни
38А Калина Волод., філь., Рогатин.
40А Калимон Андрій, прав, Комарно.
41А Гайчук Роман, Філь., Ярослав.
42А Гадзінський Теофіль, мед., Коломия.
43А Гадзінський Іван, ліс. ак., Коломия.
44А Побігущий Евген, філь. Коломия.
46А Городинський Волод., філь., Дрогобич.
47А Робак Тома, мед., Дрогобич.
48А Тимощук Осип, філь., Коломия.
49А Мельник Льонгін, мед., Рогатин.
50А Дзера Василь, філь., Рогатин.
52А Волговський Маріян, мед., Станиславів
54А Пиндус Стефанія, мед., Станисл.
55А Шлапак Стефан, Філ., Станиславів
56А Новаківський Ізидор, філь., Бучач
57А Байрак Григорій, мед., Копичинці
58А Онищук Степан, мед., Львів.
60А Прокопів Іван, філь., Коломия.
61А Сікорський Олекса., філ., Коломия
63А Яхно Остап., мед., Дрогобич.
64А Лах Іван, мед., Сокаль.
66А Перейма Степан, мед., Городенка.
67А Ерстенюк Дм., право, Надвірна
68А Федик Теодор, філь.
69А Попіль Семен, філь., Самбір.
70А Микитюк Василь, філь., Перерів.
71А Гадук Роман, філь., Ярослав.
72А Кушнір Мих., філь., Станиславів.
73А Глинка Лев, право, Долина.
74А Бохнер Осип, медицина, Городенка.
75А Коберський Остап, філь., Сянік.
76А Іванчук Гриць, філь., Коломия.
77А Скаліш Я. Волод., право, Товмач.
78А Червак Петро, філь., Глубічок.
79А Васиян Юліян, Філь., Жовква.
80А Ракочий Степан, філь., Ст. Самбір.

СПИС УКРАЇНСЬКИХ СТУДЕНТІВ НА ЕМІГРАЦІЇ В ЕВРОПІ ПОТРЕБУЮЧИХ ПОМОЧІ:

251. Людкевич Петро, екс. акад., Линиця долішна.
252. Батир Кость, інж. буд., Кривий ріг, Херсонська губ.
253. Єфімов Михайло, мед., Вовчанськ Харків. губ.
264. Комарницький Ростислав, маш. буд., Молодва, Дубенського п.
265. Літвіненко Юрко, кораб. буд., Ханконівка, Донщина.
266. Кожевників Петро, політех., Погулянка, Київск. п.
271. Кізівна Стефанія, мед.
272. Яремченко Олексій, мед., Київ.
273. Шумовський П. Павло, заг. госп. Мирогонця, Дубенського п.
278. Гойдиш Теод., ліс. інж., Белу, Сокаль.
279. Гайдукевич Михайло, ліс. інж., Крамарівка, Ярослав.
280. Лагодинська Ірина, філ., Жовква.
281. Обрізків Михайло, експ. акам., Мшина, Печеніжин.
283. Кушнір Михайло, мед., Сопів. Коломия.
284. Козак Соверин, сусп. науки, Горожанна вел., Рудки.
285. Сступницький Іван, філь., Городище, Самбір.
286. Баран Вас., філь., Сушко, Радехів.
287. Дарія Ольга, мед., Львів.
288. Кузма Степан, ветер. мед., Дичків, Тернопіль.
289. Прициляк Теодозій, ветер. мед., Кудерівці, Каменка стр.
290. Стельмащук Теодор, філь., Оришківці, Гусятин.
291. Яців Степан, ліс. інж., Новатини Жидачів.
292. Чорний Борис, держ. науки, Амвросіевка, Доннеччина.
293. Кинасевич Микола, філ., Босири, Гусятин.
294. Кузевич Петро, ліс. школа, Новиця, Калуш.
295. Теодорович Юрій, лісн. факульт., Кучурів мал., Буковина.
296. Волошин Микола, загальн. курс, Сосниці, Ярослав.
297. Городиський Михайло, експ., Лутки, Самбір.
298. Ковалюк Дмитро, експ. Лужани, Кіцман, Буковина.
299. Сербин Андрій, експ., Калуш.
300. Тарновецький Омелян, експ., Стецева, Снятин.
303. Бабій Василь, прав., Говалій вел., Гусятин.
304. Лисович Казимир, експ., Львів.
309. Бойко Василь, експ., Папірня, Теребовля.
313. Явний Григорий, мед., Заруде, Тернопіль.
314. Семків Іван, агр., Раків, Долина.
315. Мричко А. Володимир, експ. ак., Перемишль.
316. Стрільців Микола, філь., Загвіздє, Станиславів.
317. Савицький Осип, мед., Розділ, Жидачів.
318. Огоновський В. Антін, філь., Нижнів, Товмач.
319. Сенчина Ярослав, право, Рівня, Калуш.
320. Данилко Михайло, гірн. академ., Сосниця, Ярослав.
321. Децик Іван, агр. Пиняни, Самбір.
322. Кирстюк Іван, філ. хем., Чернівці.
323. Моровник Омелян, екс. ак., Косів.
324. Ільницький Плятон, гірн. ак., Залокотів, Дрогобич.
325. Кебуз Степан, філь., Пикуличі, Перемишль.
328. Колодрубський Адам., ліс. інж., Давидківці, Чортків.
329. Подотаюк Олена, мед.
330. Витвицький Тарас, експ., Гавриляків.
331. Берест Петро, мед. Львів.
332. Бабяк Іван, техн., Гошани, Рудки.
333. Берест Осип, мед., Львів.
334. Самарик Петро, в. торг. школа, Котів, Бережани.
335. Крушельницький Степан, експ. акад., Ясло.
336. Табакар Павлина, експ. акад., Ставівці долішні, Буковина.
337. Чвартацький Гриць, мед., Підвисоке, Бережани.
338. Драгінда Евген, техніка, Заставна, Буковина.
339. Тарка Макс., експ. акад. Чернівці.
340. Пентрачик Волод., в. зем. школа, Самушин, Буковина.
341. Йовик Григорий, в. зем. школа, ліс. від.), Хишевичі, Рудки.
342. Дзюба Е. Іван, в. торг. школа, Перемишль.
343. Ковалиско Антін, в. торг. школа, Болестрашичі, Перемишль.
344. Константинюк Олександер, в. зем. школа, Станівці горішні, Бук.
345. Гомик Осип, ліс. акад., Підбірці.
346. Ганківський Вол., мед. Семушова.
347. Омельський Евген, мед., Онуті, Буковина.
348. Глібчук Петро, торг. школа, Старі Кути, Буковина.
349. Бадан Дмитро, агрономія, Вільки мазовецькі, Рава руська.
350. Стасишин Карло, експорт., Білина вел., Самбір.
351. Гойдиш Роман, екс., Белз, Сокаль.
352. Бандера Осип, експорт., Стрий.
353. Тершаковець Іван, експорт., Кліцко, Рудки.
354. Федарик Волод., в. торг. школа, Добряни, Самбір.
356. Галан Ярослав, експорт., Динів, Березів.
362. Юрійчук Микола, мод. філь., Любківці, Снятин.
365. Шевчукевич Опанас, ветеринарія, Виженка, Вижниця.
368. Бабій І. Олексієвич, малярство Херсонщина, Єлісаветград.
369. Куріленко Кость, мех. Печіщі, Харківщина.
370. Прилипко Марія, мед. венерична, Чернівці.
371. Прилипко Андрій, заг. сел. госп., Рожественка, Катеринославська г.
373. Бжосньовский Іван, культ. техн., Лисець Ушицький, Поділя.
375. Кривенький Федір, мед., Умань на Україні.
376. Інфімовський Юрий, агрон., Ріпки Весловськ., п. на Волині.
377. Кравчук Дмитро, сел. господ., Винниці, Поділля.
378. Левадко Павло, Філь. хемія, Петроострів, Єлисавет. п.
379. Капкавець Степан, від. поліводства, Ново Тоіцьке, Бердянський.
380. Драбатий Микола, сіл. господ., Кукавка, Мошлівський, Поділля.
381. Любов Маруся, агрон., Київ.
382. Гнатевич Богдан, філь., Колбушів, Галичина.
383. Чабанюк Волод., в. муз. школа, Ісаіво, Херсонська губ., Укр.
384. Тупик Тимош, в. ліс. школа, Лецьо Переяслав, Україна.
385. Шардт Яків, мед., Карлерус, Одиск, п. Херсонщина.
386. Кучеренко Василь, філь., Плянова, Тердичівск п. Київ.
387. Олянчин Домет, філь., Вітівці, на Браславщині.
388. Буш Микола, мед., Медиеібіне, Поділля.
389. Шевелюк Степан, ветер. мед., Івачів горішн., Тернопіль.
390. Яремченко Олексій, мед., Київ.
391. Чорний Михайло, господ. школа, Полтава.
392. Ластовецький А. Олекс., філь., Станіславів.
893. Придаткевич Роман, композиція, Живець, Яворів.
894. Завалницький Волод., мед. ветер., Хамяківці, Чортків.
395. Сімович Роман, госп., Снятин.
396. Левицький М. Евген, лісництво, Стриганці, Товмач.
397. Сімович Марія, муз. консерваторія, Чернівці.
398. Фовицький Андрій, економія легка, Київ, Печерск.
399. Потелицький Михайло, в. торг. школа, Вільхівці, Городенка.
400. Панщин Гриць, електро-техн., Михаймака, Лебедицький, п. Харк.
401. Майковський Степан, експ. акад., Кіцмань, Буковина.

В першій групі, подані є імена і прізвища, рід студій і місце походження студентів оставшихся в Галичині та студіюючих в Українськім Університеті у Львові.

В другій групі вимінюється імена і призвища тих українських студентів, котрі поневоли мусять перебувати поза границями рідного краю і мусять продовжати свої студія в чужих високих школах.

Всі вони просять підмогу до укінчення студій, яку зобовязуються відтак звернути чи то безпосередно опікунам чи за їх згодою Укр. Педагогічному Товариству у Львові на фонд підмоги укр. студіюючій молоді від американських Українців.

Аплікації тих студентів з їх фотографіями та порученнями Краєвої Студентської Ради у Львові, зглядно від укр. студентських організацій на еміграції, находяться в руках Тов. Укр. Молоді в Ню Йорку для провірення інтересованими.

По близші інформації проситься голосити до:

UKRAINIAN YOUNG MEN & WOMEN'S ASS'N,
30 E. 7th Street, New-York, N. Y.

ЗМІНА АДРЕСИ ГАЛИЦЬКОЇ МІСІЇ.

Звертається увагу на зміну льокалю Галицької Місії у Вашингтоні, Д. К. Всі писма проситься тепер посилати на адресу:

DIPLOMATIC REPRESENTATIVE OF GALICIA,
Mutual Fire Ins. Bldg. Washington, D. C.

З ДНЯ.

Послушна паперовій Польщі.

Польський премієр ґенерал Сікорський закликав до себе московського большевицького амбасадора Оболенського; висварився при ньому на його „уряд"; сказав, що той „уряд" прирік йому, що зробить суд над польським архиепископом Цепляком лише на жарти, а тимчасом його засуджено на смерть; і вкінці наказав йому сейчас телеґрафувати до того „уряду", що як розстріляє Цепляка, то Польща йому (тому „урядови") сього не дарує.

— Амбасадор Оболенський сейчас зателеґрафував до Москви про се, що ґенерал Сікорський йому наказав, і зараз одержав відповідь, що большевицький „уряд" повинується наказови з Варшави.

Сю відповідь з поспіхом передав амбасадор Оболенський до відома ґенералови Сікорському.

Чи чував хто давнійше або й тепер за подібні історії?

Чи чував хто, аби мала держава як Польща трактувала з таким пониженнем таку велику державу як Росія?

І чи чував хто, аби велика держава як Росія з таким пониженнєм слухала і повинувалась такій малій і паршивій державі як Польща?

Ні, подібного пониження ще не було. Не було до дня 28-го марта, 1923.

Польський ґенерал і премієр закликав до себе большевицького амбасадора і як на камфотра насварив, наказав йому і нагрозив. Ще і скомпромітував большевицький „уряд", кажучи, що він прирік, що буде судити лише на фони, а тут судить таки на правду.

А большевицький „уряд"? Що той „уряд" на се?

Він покірно послухав ляцького панства і повинувався йому.

Він дійсно думав робити суд на фони. Перед робітниками хотів показати, що судить польського архиепископа таксамо як і московського або українського робітника, а навіть засуджує його, а польських панів хотів задоволити сим, що приказу не виконає. Отак большевицькі комісарі хотіли обі сторони задоволити — і робітників і панів. Робітникам, як звичайно... теорію большевицького суду, а панам практику, себто свободу для панів. Скомпромітував вправді большевицьких комісарів Сікорський, бо привселюдно зрадив тайну, що большевики робили суд з панами на фони, але що-ж, пропало. І так сього робітники в Росії не знати муть, бо не вільно; а як і будуть знати, так мовчатимуть, бо те й усе, що в Росії вільно.

Доборолись большевики до самого краю...

Стали **слугами польських панів,** до їх услуг.

Для соток тисяч робітників і селян то нема помилування у тих кровавих комісарів, але для польських панів то є на ровказ польського ґенерала з Варшави.

Ось обманство і злодійство большевицьких комісарів.

Росію звели своїм ідіотичним большевизмом на посміховиско ляцьких панів; себе на їх наймитів; а робучі маси гірко обманули.

Такий плід з посіву глупоти.

З ПІДКАРПАТСЬКОЇ РУСИ.

(Спеціяльна кореспонденція „Свободи").

Перед кацапсько-мадяронським конгресом.

На місце свого мадярського орґану „Карпаті Тутар" в Мукачеві постановив Камінський в порозумінню з кацапами видавати в Мукачеві дневник на російській мові. На пресовий фонд сего дневника дав Камінський — як кажуть — 200.000 чеських корон своїх (!?).

Мадяронсько-кацапські хитрощі.

В Ужгороді лянсує Гаґатко слухи, що він та Камінський вступають в Мукачеві до селянсько-републиканської партії (одна з правительственних чеських партій) і в той спосіб відразу стане правительственною партією. Через те, що партія Камінський-Гаґатко буде—мовляв — сильнійша, як теперішній бльок, то правительство прийме їх, а дотеперішний бльок відкине.

На що здалися йому такі поголоски, годі збаґнути. В правительственних кругах однак запевняють, що навіть по такім salto mortale правительство не зможе піти на таку комбінацію.

Свято Масарика.

Дня 7. березня кождого року святкує кождого року Чехословацька република уродини свого президента. Цего року в сваточній академії в Ужгороді взяв участь хор „Бояна" і „Фільгармонії" (обидва кацапські), але був малий і продукції випали слабо. Виступив також „Руський національний хор" при товаристві „Просвіта", витаний дуже тепло численною публикою. Хор складаеся з великого числа шкільної молоді і співав удачно українські колядки і щедрівки.

Закид продажности Камінському.

Від якогось часу зачалася остра часописна полеміка між Камінським і молодим поетом, відвічальним редактором „Русина" Василем Ґренджою-Донським. Камінський зробив йому закид, що він служив в мадярській большевицькій армії, що він неук тощо. На це відповів ҐренджаДонський острою статею, в якій, відперши наклепи Камінського, просто каже йому, що він, Камінський, працює за мадярські гроші. Не вертав Ґренджа з Будапешту по революції тому, щоби **„студіювати Ваші відносини з Куткафальвім** (провідник руської партії в Будапешті) **і щоби показати перед своїм народом на Вашу зраду, на Вашу чорну душу в користь нашим воороґам** Мадярам і є як журналіст мав на се досить нагоди. Ваше імя в нашій історії, **імя зрадника народу,** на якім лежить і буде лежати прокляття".

Дальше виказує й покликається на свідків, що мадярська влада назначила Камінського тайком наджупаном, бо уряд ґубернатора для т. зв. „Руської Країни", кеований законом ч. X. з 1918 р. як революційний знесено. Дальше виказує, що в марті мин. року виасиґновано Камінському 10,000 швайцарських франків на пропаґанду, а також пізніще посередно переслано 30,000 італійських лірів.

Ці сензаційні ревеляції облетіли всю пресу. Звичайно Камінський потягне автора тої статті на судову дорогу, але сам факт такого нападу вже його дискредитував.

Яка буде відповідь Камінського на се, подам на другий раз.

ДЕ ПОЧИНАЄТЬСЯ УКРАЇНА

Кораб-Кухаржевскі, колишній паризький кореспондент варшавських часописів, уміщує ряд подорожних нарисів про свою мандрівку по „совітській" Україні. Перший нарис, присвячений описові вражінь під час подорожі з Москви до Харкова, називається: „У. С. С. Р." (уміщений у „Ржечи Посполітей", 10. жовтня) 1922 р.

Кореспонденція Кухаржевского відзначається від инших (Лєдерера, Коліна, Росса та ин.) більшою ознайомленістю дописувача з країною, в якій він подорожує й більш подрібним описом вражінь, подекуди, досить цікавих.

Після Курська Кухаржевскі почав розпитувати своїх сусідів у купе, „де власне починається тепер Україна?"

— Ізвіняюсь, — відповідає заклопотано сусід по довгій павзі, — но право нє знаю. Пайду разузнаю.

Він обійшов усі купе й повертається з тим самим заклопотаним усміхом:

— Смешно, — каже; — здесь двадцать челавєк, і нікто нє знает...

Через хвилину до купе входить червоноармієць.

— Ваші документи, ножалуйста...

Кухаржевскі ставить йому те саме запитання — де український кордон?

Красноармієць здивовано поглянув на кореспондента.

— Украінская ґраніца? Єсть будьто-би ґде-то, так ґаварят, но етаво нікто точно определіть не может. Лучше всево ложітесь спать. Завтра прасньотесь в Харькове, там і будет вам Украіна.

Кухаржевскі послухався порад червоноармійця. „Але доля судила" пише він, „так, що ще перед приїздом до Харкова мені пощастило довідатися, що я на Україні.

Потяг уже з чверть години стояв у чистому полі. Під вікнами перебігали люде з ліхтарями, чути було стурбовані запитання, крики.

Біля паротягу стояло до сотні людей, усі наші проводії, декілька пасажирів, решта були селяни деякі з них — із вилами.

— Переїхали дві корови, — пояснив мені комендант потягу, — чорт би їх побрав, дуже „приємна історія".

— Ну, що-ж з того, — звернув я: — переїхали, то вже переїхали, але тепер уже цього не повернеш. Можемо їхати далі.

— Не так-то легко поїдете. Треба дати собі раду з цими селянами, бо вони готові розібрати колію. А тим часом потяг стоїть чор-зна де, до найближчої станції трицять верстов.

— Що-ж з цього? Спізниться трохи. Це-ж не-аби-яке нещастя!

— Спізнення, звичайно, дурниця. Але-ж ми вже на Україні, стояти так далеко в полі, далеко від військової залоги, не добре. От нехай-но тепер вилетить із лісу банда з сотні і з двох люду з рушницями та скорострілами... Не лише пограбують пасажирів, а й з них усіх та з проводіїв черевики постягають... Тут уже не те, що в Росії, тут Україна...

Дивними здавалися на тлі цієї сценки мусянжові написи на вагонах, що виблискували в вогнях ліхтарів:

„Міжнародне тов-во спальних вагонів та великих европейських експресів."

Нарешті, комендант порозумівся з селянами. Написав якийсь папірець, вияснив їм щось, обдурював їх...

— От маючи цей папір, ти вже не будеш більш платити податків. А коли цього паперу не візьмеш і не заберешся геть, — то ми донесемо, куди слід, що ти один мав дві корови, коли недалеко звідси селяни не то що коров не мають, але навіть власних дітей ззідають із голоду.

Селянин по довгій надумі згодився.

Ми знову сіли на потяг.

Вже світало, коли я прокинувся від вистрілів. Потяг був уже на харківському двірці.

Я вийшов на перон. І знову вистріли — один, два... пять — карабінових вистрілів.

Навколо мене люде йшли цілком спокійно, ніхто не звертав на це уваги.

— Що це? запитав я: — військові вправи в таку ранню пору?

— Та де, — відповів мені залізничник, відбираючий мій білет. — Просто стріляють.

Але хто стріляє? На віщо?

— А чорт їх знает. Стреляют то тут, то там, стреляют каждую ноч і под утро. Тут, ведь, не Москва. Другіе люді, другіе порядки, тут Україна".

Так описує свої перші вражіння ендецький журналіст.

(Н. Україна).

ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЄ ДІТИЙ

Більшість, саме двайцять-вісім, стейтів Злучених Держав приняло так звану програму фізичного виховання в школах, яка встановляє окремих вчителів і окремі курси для того, щоб дбати про тілесні вправи і здоровля учеників і учениць.

До школи ходить ціла дитина — її розум, її душа і її тіло. До недавна дбали лише про те, аби виховати її характер. Тимчасом ні одно ні друге небогато варта, коли дитина слабовита і не може ні з науки ні з виховання як слід користати. Тому у послідну пору звернено рівнож увагу на те, щоб подбати рівнож о тіло дитини, о її здоровля, силу і гарт.

І ще одно. Як відомо, батькам тяжко вдержати дитину кілька годин дома, щоб вона сиділа тихо і не рвалась до руху і забави. По двох-трох годинах науки в школі хлопець чи дівчина также саме має охоту побігати і розірватись. Так, розривка і забава є для дітий потрібні і забороняти їм цего не слід. Треба лиш дбати, щоб діти не грались на запорошеній вулиці, щоб їхна забава не була шкідлива для їх здоровля і для їх виховання.

Тому у цій програмі є передбачені в першу чергу місця для забав, огороди, площі і купальні, а далі учителі і настоятелі, які-б уважали на дітий, показували їм, як бавитись, заохочували їх до здорового спорту та вдержували між ними лад і порядок. Їх завданнем є далі, щоб дитина проводила як найбільш часу на відкритім воздусі, щоб старші ученики занимались спортом, щоб молодіж привикала до руху, до гри, виробляла в собі силу, відвагу і зручність.

Кромі цего такі спільні гри і забави під розумним проводом фахових учителів малиби велике виховуюче значіннє. При спільній грі усі гуртом мусять робити своє для спільної ціли. Це виробляє солідарність вчить, що громада великий чоловік.

Накінець ще одно. Богато батьків не знає, що робити з дітьми у часі, коли вони є заняті при праці, а діти є свобідні. Діти знова лишені у вільному часі без опіки, часто роблять не те, що повинні. І саме найкращим використаннєм того вільного часу буде це, коли вони гуртом, під проводом розумного старшого провідника цей свій вільний час проведуть на веселій, скріплюючій тіло і душу забаві.

ДОПИСІ

ПАСЕЙК, Н. ДЖ.

Протестаційне віче в Пасейку.

В неділю, 25. марта 1923, зараз по Службі Божій, зійшлися всі вірні (в числі кількасот душ) до церковної галі, де відбулося протестаційне віче, заповіджене підчас богослужения парохом української церкви, Впр. о. канонїком Левицьким Отворив се віче о. Левицький. Він пояснив присутним потребу і ціль такого протестаційного віча та загрів людий до безупинної й витривалої боротьби за рідний край. На питанне: чи годитеся на те, щоби наш рідний край належав до Польщі—була грімка й однодушна відповідь: ні! На питанне: чи обіцяєте боротися за рідну землю самі і піддержувати ту боротьбу між своїми родимцями в старім краю — почулося торжественне: обіцяємо і присягаємо! (між присутними кликнув хтось грімким і звучним голосом: і своїм дітям накажемо!).

Відтак о. Левицький відчитав відповідні протестаційні депеші, які пасейські громадяни одноголосно ухвалили і припоручили вислати, куди треба. На другий день рано вислано одну депешу до президента Гардінґа і до секр. Гюза, а другу до амбасадорів; англійського, французького, бельгійського, італійського і японського.

Десьтам хтось комусь колись то говорив, що наші люди стратили охоту до боротьби з Ляхами і що нібито вони вже рішаються „спускатися на дно". Може воно, таке лихо, де трапилося, але не у нас, не в пасейській українській громаді. Тут нарід стоїть кріпко на твердім національнім ґрунті і' має лиш одну програму: не закладати рук доти, доки ціла соборна Україна не буде вільною і самостійною державою. В тій цїли наші громадяни обіцяють складати гроші на боєвий фонд, а вразі потреб идадуть і особисту поміч й боротьбі з ворогом.

У двох тутешних англійських часописях був описаний перебіг сього віча, подані в цілости обі депеші і поясненне, що подібні протести вислано зі всіх українських громад в Америці, а сталося се на припорученне „Обєднання".

Осип Стеткевич.

—o—

ВЕСТ ПУЛМАН, ІЛЛ.

Народне віче.

Заходом сотні 14-ої у Вест Пулман скликано всенародне віче 18. марця, в неділю по обіді, о 3-ій годині, в справі Галичини. Не богато прибуло наших Українців, раз задля лінивства, а друге, що в той день навістила велика туча нашу околицю. Віче отворив окружний отаман, тов. Осціславський і попросив зібраних, щоби вибрали голову до перепровадження віча. Головою остав вибраний одноголосно тов. Янусевич, який покликав одного секретаря. Тов. Янусевич пояснив в якій справі скликане віче. Перший голос забрав тов. Ткачук з Шікаго, який росповів, чому антанта віддала Галичину Полякам. Він казав, що длятого, Галичина не може добитись своєї території, бо наш нарід на еміграції за слабо стає в обороні свого рідного краю. Наш народ єсть за лінивий у своїй народній роботі в обороні вітчини. Наш народ треба просити до народної роботи, бо наші Українці не уміють стати рука в руку і стати як мур, так як стають другі народи. Ми уміємо тільки ділитися на партії. Самі не знаємо, чого хотіти і кудою іти. Найбільше накликав т. Ткачук, щоби усі ставали в січові ряди, та щоби всі ішли разом одним злученим національним фронтом.

Як другий бесідник був покликаний, наш головний отаман, Др. Стефан Гриневецький. Він роспочав свою бесіду, виражаючи смуток задля того, що половина нашої еміграції спить в той час, коли наш рідний край, горить і потребує помочі. Наш народ в Америці занедбав свою роботу. Коли звіря замкнуть до клітки, воно стає лтюійше і кидається на всі боки та старається вийти на волю; а наш народ, на еміґрації, спить, коли треба помагати своїм братам відобутись з ляцької неволі. Ганьба і встид тим Українцям, котрі вічно сидять по своїх закутках і запивають „муншайку" та не дбають, що станеться з їх вітчиною! Прикінці загрів усіх, щоби не тратити духа і триматися твердо при своїм уряді під проводом Петрушевича. Обі бесіди народ приняв грімкими оплесками. Так, як по других околицях, так і у вас не обійшлося, щоби не залізли Троцького агенти. Оден з них встав і накинувся на Д-ра Гриневецького, що то Др. Петрушевич віддав Галичину Полякам. На це наш гол. отаман дав йому належну відправу, виказуючи безличність большевицьких агентів, бо прецінь кождий знає, що як раз большевики віддали в Ризі українські землі Ляхам. Він закінчив кличем: Проч з большевизмом, проч з Троцьким і Раковським! Ми бажаємо освободити свій рідний край, а не Рассею! Голова віча вже не дав більше говорити большевицьким темнякам. Не богато большевики попсували, як вони собі укладали. Не богато було наших женщин на цім вічу, тільки 5(але вони так остро стали проти большевиків у своїй гідній справі, що за десять мінут не було ані одного большевика на галі! Відтак зібрано жертви, якими оплачено кошта віча, а решта відіслано для наших Січових Стрільців в Чехословаччині. Віче закінчено піснею „Ми гайдамаки!"

Тимко Янусевич, гол.,
Ілія Гаврищків, писар.

—o—

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ.

Поможім нашим студентам!

Отсею дорогою подаю вістку нашому заголови в Америці, що австрійське міністерство наложило дуже велику оплату на всіх чужинців студентів, які побирають науку в австрійських університетах, а саме суму двох міліонів корон за одну особу, за оден піврік. Сей податок відноситься і до нашого українського студентства. Через те наші брати будуть приневолені покидати науку і йти до Галичини, щоби заповняти ляцькі тюрми. Длятого відзиваюсь до вас, українські громади в Злучених Державах, щоби ми не допустили нашого студентства до руїни. Возьмім цю оплату на себе через зарядження збірки на сю ціль у всіх свідомих українських громадах. Цю вістку я одержав від бувшого офіцира української армії, котрому щойно недавно, по тяжких тортурах, удалось вирватися з кіхтів ляцьких тиранів. Він пішов поза межі рідного краю і опинився у Відні на університеті. Браття і Сестри! Українські громади! Ми знаємо, як дуже потрібна інтелігенція народам вільним. Для нас вона о много ще потрібнійша, для замученого й закутого в кайдани українського народа! Тому в імени українського студентства кличу до вас, шановні укр. громади: Подбаймо негайно за наших братів студентів! Вони, як свідомий елемент стануть працювати на народній ниві для добра і волі вітчини. Нехай ця відозва не стрінесь з байдужностю. Я певний, що і вунсакетська дромада для тої цїли, як і в инших народних відзначиться своїм патріотизмом. Подаймо помічну руку нашим студентам, а тим сповнимо свій народний обовязок супроти свого народа.

Лука Самборський.

—o—

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА.

Протестаційне віче в Филаделфії, Па.

Дня 25. марта с. р. відбулося в Филаделфії, Па., протестаційне віче. Українська галя була битком набита і кождий з напруженнєм ждав, що скаже перший промовець, яке становище займемо супроти вістий про „віддачу" Галичини Польщі. Серед присутних видно було поважний настрій, якого вимагала так важка хвиля.

Віче відкрив п. І. Боросевич і покликав п. М. Коцюка на предсїдателя. Секретарювали п. М. Дармограй і п. В. Вольчанський. Предсїдатель згадав присутним про ціль віча і візвав їх, щоби поводились гідно в цій важній хвилі і не вносили на віче жадних інших справ крім протесту проти сього насильства над нашим народом.

Перший бесідник Др. Володимир Галан у своїй бесіді росказав присутним про способи дотеперішньої боротьби та заохотив до дальшої праці. Казав, не слід опускати рук, а лиш у власній праці шукати порятунку. Присутні приймили його бесіду з одушевленнєм.

Другий бесідник о. Лев Вань теж заохотив людий до дальшої праці. Не зневіритись нам, казав, а йти дальше і дальше, доки не осягнемо своєї цілі.

Ухвалено післати телеґрами з рішучим протестом до амбасадорів з тим, що се **послідний раз** ми до них звертаємось, а на будуче пiйдемо до них протестувати в інший спосіб і попросимо їх, щоб не рішали в нашій справі, коли ми їх о се не просим.

Колекта на телеграми і покритте коштів віча дала $86.91. З того на віче і телеграми видано $24.24, а решту вислано на доповненне Фонду Негайної Допомоги до Вашингтону, Д.К.

Мих. Коцюк, предс.,
М. Драмограй і
В. Вольчанський,
секретарі.

—o—

ДОНОРА, ПА.

Збірка на „Негайну Допоомгу".

Члени У. Н. С., від 232 зложили поміж собою жертви на міч рідним у їх борбі за волю. Зібралисьмо $28.75, не велику суму, але й не богато нас тут є, справдішних свідомих патріотів. Є тут чимало нашого народу, але темних шкаралупників і хрунів, з яких декотрі покупили були навіть польські бонди. Брак просвіти мститься на кождім кроці. Біда із деякими людьми, що повиростали в темноті і гадають, що так треба. Буває, що дурень за дурнів розумних має. До такого й нема як приступити, бо у нього уся просвіта не варта одного келишка самогонки. Це так само, як сліпому показувати гарний образ. Єсли хочемо, щоби увесь наш загал став патріотичний, то мусимо поширити усьою силою знання. Коби було кому на кождім „плейзі" подати ряд відчитів і заложити школу для неграмотних, а відтак щоб була гарна бібліотека, то наш нарід прозрів би скоро.

Коби діждатися такого часу, що кождий Українець в Америці буде мав свою бібліотеку і передплатить собі хоч одну-дві краєві часописи, коли при кождім братстві і товаристві буде своє товариська бібліотека з найважнїщими українськими книжками — тоді українська еміграція в Америці стане справдішним осередком усіх наших змагань за волю. Пів міліона свідомих людий це величанська сила, яка може підняти на ноги увесь український рух.

Зложили на Негайну Допомогу слідуючі:

Стефан Андрух $5.00; Михаїл Різничок $3.00; Теодор Ґардайка, Андрей Рак, Дмитро Ріпка і Іван Кічан по $2.00; Іван Присташ, Іван Пандрак, Іван Петровський, Йос. Вацловський, Йосиф Більо, Антін Кучмак, Константин Кіньо, Василь Сенко, Михайло Єирко, Михайло Ріпка, Микола Хома і Теодор Страхоцький по $1.00; Стефан Сенко 50 цнт.; Григ. Стецура 25 ц.

Всім жертводавцям щиросердечне пасибі! **І. П.**

КІЛЬКО ЗЛОЖИЛИ ПООДИНОКІ ОСОБИ НА ФОНД НЕГАЙНОЇ ДОПОМОГИ РІДНОМУ КРАЄВИ

(Послідний спис).

(1)

З перенесения $20.0067

1) З Філядельфії, Па., від Стефана Толочко переслав п. Т. Грицей 5.00

2) З Вест Пулман, Іл., збірку переслали пп. Олена Шпорлюк і Антоніна Сосновська через „Обєднання" 57.25

Зложили: Ілія Синіцький і Андрій Ничай по 5.00; Петро Шемердяк 3.00; Роман Грабінський (мол.) і Олекса Суціля по 2.00; Теодозій Менцїнський 1.50; по 1.00: Павло Олещук, Петро Костюк, Василь Шайноги, Ол. Шавала, Іван Підлісний, Олекса Рудий, Іван Лагола, Михаїл Семчишин, Олекса Сосновський, Л. Білик, Ілія Гаврищків, Вас. Гаврищків, Теодор Яніга, Петро Романюк, Василь Шацала, Тацька Парійчук, Даниїл Бучман, Текля Янсевич, Михаїл Чипка, Михаїл Стефанюк, Василь Шпорлюк, Олекса Парус, Луць Ковалюк, Яремко Онищук, Михаїл Смаль, Марія Стефанюк, Стефан Круба, Олена Міськевич, Олекса Івасік, Кіндрат Ткачук, Дмитро Грабінський, Анна Вишньовська, Сифон Микитюк, Іван Семчишин; по 50 цит.: Маланка Красота, Микола Білик, Барташевський, Міля Грабінська, Марія Кредине, Микола Мацях, Савка, Миляновський, Ксеня Тупиця; по 25 цнт.: Дурневич, Марія Гаврищків, Теодор Карплюк.

3) З болтимор, Мд., збірку переслав п. Йосиф Семенків через „Оредна ння" 14.00

Зложили: Йос. Семенків 5.30; Іван Шпатура 2.00; по 1.00: Ігнатий Ладна, Вол. Іваневич, Атаназий Добростан, о. Вас. Маньоский, І. Сапливий; по 50 ц.: Анна Гоцуляк, Юліян Дибський; Теодор Никула 40 цнт.; Петро Боднар 30 цнт.

4) З Сликвил, Па., переслав збірку п. Филип Ясновський 10.00

Зложили: Дмитро Мельник і Гнат Цубак по 5.00.

5) З Кліфтон, Н. Дж., збірку з хрестин у Василя Сметани переслав п. В. Білоруський 5.00

Зложили по 1.00: Іван Барна, Василь Сметана, Кіндрат Рапустинський; по 50 цнт.: Андрій Сливка, Петро Капко; по 25 ц.: Анна Сова, Анна Михалик, Марія Хованська, Іван Михалик; Іван Гладик 20 ц.

6) З Джерзи Сіті, Н. Дж., Сильвестер Салун 5.00

7) З Джерзи Сіті, Н. Дж., Петро Чопик 10.00

8) З Ньюарк, Н. Дж., збірка з коляди від школярів укр. пресвитерської школи 10.00

9) З Шікаґо, Ілл., Михайло Мельникович 5.00

10) З Тайтусвил, Па., збірку з коляди переслав п. Ант. Федик 55.50

Зложили: Ілько Ольховий 15; Антін Федик 10.00; Теодор Олійовський, Дмитро Павлів і Ан. Трісняк по 5.00; по 2.00: Мих. Слоньовський, Іван Когут, Іван Панас, Іван Здерко, Григорий Федан; по 1.00: Семко Блізньовський, Михайло Андрейко, Іван Белен, Іван Коцан, Дмитро Беньо; Анна Слоньовська 50 ц.

11) З Джерзи Сіті, Н. Дж., Ів. Лубий 10.00

12) З Піорія, Ілл., збірку від членів 190 відділу У. Н. Союза, переслала п. Пайончківська 37.00

Зложили: Тов. Укр. Робітників 15.00; Василь Білун, Лука Пайончківський і Анна Куш по 5.00; по 2.00: Анна Батюк, Марія Ногач; по 1.00: Анна Карпюк, Роман Онищук, Павло Дидюк.

13) З Йонгстаун, О., збірку з коляди переслав п. Іван Ярема 8.50

Зложили по 2.00: Онуф. Лахоцкий, Петро Кошевка; по 1.00: Іван Падучак, Петро Вербюк, Петро Лунів, Іван Ярема; Кость Вітишин 50 цнт.

14) З Сенкво, Н. Й. 30.00

Зложили: Яків Міськів 20.00; Марія Міськів 10.00.

15) З Ню Йорк Сіті від Николая Добрянського переслав п. Павло Перей 5.00

16) З Клівленд, О., від бр. св. Василія Вел., від. 364 У. Н. Союза переслав п. Іван Сподар 10.00

17) З Рон Стейшен., Геновер, Па. збірку з коляди від церкви Преображенія Спаса переслав п. Гр. Михайлицький 51.06

18) З Елизабет, Н. Дж., збірку переслав п. Конст. Пилат 7.00

Зложили: Іван Картичак 5.00; Анастазія Тиньо 2200.

19) З Форд Сіті, Па., з панахиди в церкві св. Николая переслав о. Фил. Кисіловський 7.00

20) З Детройт, Миш., Михайло Процьків 10.00

21) Еллерзвил, Па., Ів. Боюк 5.00

22) З Шикаго, Ілл., від Січової Організації 136.00

Зложили на руки п. М. Павелячика: М. Величко 2.00; по 1.00: М. Беряк, Р. Пирка, Н. Острович, М. Павелячик.

На руки п. М. Фединського: М. Тягнибік 2.00; по 1.00; Й. Кчурик, І. Кобеляк.

На руки п. В. Мацалейка: Н. Суконник, п. Врисінський, В. Мацалейко, Н. Шкварко і М. Дунський по 5.00; по 2.00: П. Дашко, Й. Ярош, С. Качмар, І. Кінаш; М. Куриш 1.00.

На руки п. Кирила Падяка: Ів. Гудима 10.00; Антін Паптика, Т. Ґрецко, Ю. Кріль, М. Білик, С. Чорний, Н. Москалик, В. Кучерепа і І. Ханас по 5.00; Н. Німчук 2.50; по 2.00: І. Коропас, С. Брудний; П. Сняданко 1.00.

На руки п. Михайла Осціславського: Михайло Осціславський 25.00; Олена Коцьолко, Михайло Чуба і Фелікс Ліс по 10.00; Андрій Пелех і К. авлічинський по 5.00.

Осібно зложили: Петро Дідик і П. Почигайло по 5.00; А. Ковалишин, Н. Батюк і М. Джигановський по 2.00; О. Любас 1.00.

23) З Парлет, О., Роман Кильник 5.00

23-А) З Ню Йорк Сіті, Пилип Кащій 5.00

24) З Годсон, Н. Й., збірку переслав п. Ол. Любянецький 6.00

Зложили: по 1.00: Іван Михасько, Семко Сута, Ілія Лисогір, Тимко Дравущак; по 50 ц.: Василь Вайда, Юсько Жищишин; по 30 цнт.: Григорий Шупа, Іван Станко; по 25 цнт.; Павло Драбик, Йосиф Коцюба.

25) З Шенандоа, Па., збірку переслав п. Іван Чорний 25.00

Зложили: Іван Чорний, Петро Яхимець, Андрій Панькевич, Танас Гевчук і Гр. Гевчук (стар.) і Андрій Панькевич по 5.00.

26) З Нортгемптон, Па., збірку переслав о. Іван Кутський 25.00

Зложили: Іван Фриндук 10.00; Онуфрій Палій, Іван Свала і Ів. Сирко по 5.00.

27) З Ню Йорк Сіті, Іван Добровольський 5.00

28) З Бракпорт, Н. Й., Василь Пакула 5.00

29) З Ковтсвил, Па., збірку з панахиди в церкві св. Духа, переслав о. Іван Коваль 5.00

30) З Бутлер, Па., збірку з панахиди переслав о. Йос. Ганяк 3.00

31) З Малверн, Па., Антін Івасів 2.00

32) З Ню Йорк Сіті, Михаїл Банах 5.00

33) З Ню Кенсингтон, Арнолд, Па., збірку з панахиди переслав о. Павло Процько 26.16

34) З Лодлов, Масс., збірку від членів 253. відділу У. Н. Союза, переслав п. Макарій Пукіш 21.50

Зложили по 2.00: І. Приступа, І. Сорохтей, М. Пукіш, І. Сорока; М. Мельник 1.50; по 1.00: М. Мишалівський, І. Андрусик, П. Яців, А. Дейняк, С. Наливайко; по 50 цнт.: С. Яців, Т. Звіжинський, К. Я.; з братської каси 5.50.

35) З Филаделфії, Па., з віча яке устроїли Січовики, переслав збірку п. М. Стоколоса 335.00

Зложили: Никола Росоловин 25.00; Стефан Кольба 20.00; Теодор Грицей і Дмитро Кобільник по 7.00; Др. В. Коваль, Николай Кобель і М. Мартинів по 6.00; А. Галей, С. Крутій, А. Дорогоза, А. Липщак, Григ. Стасюк, Евген Якубович, Михайло Чопик, С. Пухурко, П. Кирилюк, В. Титанич, Е. Живула, К. Галей, І. Пеленський і Н. Кобіль по 5.00; по 3.00: І. Боросевич, М. Коцюк і К. Шпікула; по 2.00: Л. Занькевич, І. Дмитерко, І. Венгелюк, Л. Ступніцький, В. Дубин, М. Стоколоса, А. Котляр, Гр. Майків, Н. Н., Т. Заболотний, О. Совірка, Й. Ставецький, Др. С. Демидчук, І. Шегда, Т. Онисько, Гр. Гураль, о. Гинидович, Катерина Шпікула, К. Візор, С. Галата, Б. Фелчишин, П. Баглай; по 1.00: А. Пішачко, М. Пішачко, П. Кравак, М. Найда, Р. Романюк, І. Чайковський, Ю. Заборовський, В. Биндзяк, Д. Бабій, Н. Олексюк, В. Вольчанський, Опришко, І. Хмелик, І. Витязь, І. Смельський, П. Нагеменюк, Михайло Андрій, П. Тимай, Й. Петрик, А. Паньчак, С. Староста, Ю. Ковалишин, С. Станко, С. Сморжинський, Т. Бучацкий, В. Лукачевич, М. Белько, В. Терпенюк, Н. Дяківський, Н. Н., Теодор Вишиванюк, Яким Дидюк, М. Бойко, М. Оліярник, Н. Н., І. Найда, В. Волчанський, П. Кокодинський, Чайка, Моранчак, Паньчак, Поточко, А. Найда, І. Батрай, Бучко, І. Сельський, Дмитарак, М. Сохатчук, І. Бішка, С. Бомба, Т. Чупка, І. Марцінків, Ю. Чепак, Н. Н., Г. Яцишин, М. Лоник, І. Грушевець, І. Білокур, М. Семен, П. Семків, М. Клапко, Ю. Гураль, К. Пелех, С. Рутецький, М. Кулик, Д. Оліярник, Н. Сеник, В. Коцюбинський, І. Дикан, К. Даців, П. Михальчук, Й. Мицук, Й. Зима, П. Мельник, П. Лавгук, А. Коза, О. Лонюсь, І. Сидорський, І. Огярник, П. Грисулик, К. Фюк, О. Мусій, Котович, М. Коньчак, М. Петрівський, Д. Курко, І. Дуда, Вольшанський, А. Гарцевич, А. Сдирук, М. Дорожовський, М. Семенюк, П. Грамяк, Г. Баглай, І. Гальпуль, П. Козачишин, П. Лопака, Т. Михальчук, Йогак, Гр. Дорожовський, М. Сеник, Д. Проць, Гр. Перчак, І. Бучко, І. Лусик, Р. Карбівний, А. Сеньків, Н. Іванечко, С. Мусій.

36) З Ньюарк, Н. Дж., Петро Лобур 5.00

37) З Филаделфії, Па., збірку переслав П. Кокодинський 10.00

Зложили: Григорий Андрушко 5.00; Іван Яскорський 1.00; Семен Староста 4.00.

38) З Джемейка, Н. Й., Максим Пошталян 5.00

39) З Гейзелтон, Па., збірку з панахиди 27.50

З Микаду, Па., збірку з панахиди 27.50

переслав о. С. Мялянич.

(Дальше буде).